

ari

Naturvårdsverkets ärendenr: NV-06720-11

VERKSAMHETSPLAN
Naturum Vattenriket
2011-11-25

Verksamhetsplan för naturum *Vattenriket* År 2012 År 2013-2016

Innehåll

1.	SYFTE	4
1.1.	Syfte enligt Naturvårdsverkets nationella riktlinjer (rapport 5376)	4
1.2.	Lokala och regionala syften för det egna naturumet	5
2.	MÅL	6
2.1.	Mål 2012	6
2.2.	Mål 2013-2016	6
2.3.	Målgrupper enligt Naturvårdsverkets nationella riktlinjer	7
2.4.	Målgrupper för det egna naturumet	7
3.	ANALYS AV RISKER/MÖJLIGHETER	8
3.1.	Nuläge	8
3.2.	Möjligheter	8
3.3.	Risker	9
4.	NATURUMS VERKSAMHET	9
4.1.	Övergripande planering för nästa år	9
4.2.	Teman	10
4.3.	Programverksamhet	10
4.4.	Tillfälliga utställningar	11
4.5.	Kommunikationsinsatser	11
5.	PERSONAL	12
6.	KOMPETENSUTVECKLING AV PERSONAL	13
6.1.	Nästa år	13
6.2.	Nästföljande fyraårsperiod (2013-2016)	13
7.	PLAN FÖR FÖRNYELSE AV FAST UTSTÄLLNING	13
7.1.	Nästa år	13
7.2.	Nästföljande fyraårsperiod	14
7.3.	Budget och finansiering för förnyelse av fast utställning	14
7.4.	Förankring	14
8.	FASTIGHET / LOKALER	14
8.1.	Nästa år	14
8.2.	Nästföljande fyraårsperiod (2013-2016)	14
9.	ANNAN UTVECKLING	15
9.1.	Nästa år	15
9.2.	Nästföljande fyraårsperiod (2013-2016)	16
10.	UPPFÖLJNING	16
10.1.	Nästa års besökarundersökningar	16
10.2.	Naturumstatistik kommer att rapporteras enligt Naturvårdsverkets krav	16

11.	BUDGET FÖR NATURUM	17
12.	FASTSTÄLLANDE AV VERKSAMHETSPLAN	18

Inledning

Naturum Vattenriket invigdes den 27 november år 2010. Byggnaden med utställningar, utbildnings- och möteslokaler och café ligger i de stadsnära våtmarkerna vid Helge å i Kristianstad och fungerar som en upplevelserik startpunkt för besökarnas vidare färder ut i biosfärområdet.

När detta skrivs är naturum inne på sin 12:e månad. Naturum kommer med de besökssiffror vi redan ser att bli ett av de större besöksmålen i Kristianstad med ett besöksantal över 160 000 under de första 12 månaderna.

Gästböckerna är fyllda av lovord kring utställningen och huset. Man kan nog med rätta tala om en succé för naturum Vattenriket.

Följande verksamhetsplan beskriver tankar kring mål, omvärldsfaktorer, aktiviteter, resursbehov och finansiering för naturum Vattenriket när vi går in i vårt andra år.

1. Syfte

1.1. Syfte enligt Naturvårdsverkets nationella riktlinjer (rapport 5376)

Naturum ska visa vägen in i naturen. I naturum ska besökaren på ett lustfyllt sätt få kunskap om naturen, förståelse och känsla för alla dess värden samt inspireras att bege sig dit, vistas där och få en fördjupad naturkontakt som utbytte av sitt besök. Ett naturum ska därmed fungera som en port till naturen i allmänhet och ett visst naturområde i synnerhet.

- I syftet ingår att genom utställningar, programaktiviteter och annan naturvägledning:
- Öka kunskapen om ett naturområdes naturvetenskapliga, natur- och kulturhistoriska, kulturella och upplevelsemässiga värden,
- Fördjupa besökarnas förståelse för naturområdet; förklara vad som hänt, händer och varför det sker,
- Vägleda besökarna om vad man kan se, uppleva och göra i området och hur man lämpligen tar sig dit,
- Motivera/påverka besökarna att uppträda i och använda naturområdet på sådant sätt att dess värden bevaras,
- Skapa förståelse för behovet av att bevara och vårda naturen i allmänhet och i området i synnerhet,
- Stimulera intresset för natur, naturvård och naturstudier och tjäna som underlag för olika undervisningsbehov

- Ge kunskap om hur människan använt sig av och påverkat naturen i ett kulturhistoriskt perspektiv,
- Sprida kännedom om en trakts naturskyddade områden och andra besöksmål för friluftslivet.

1.2. Lokala och regionala syften för det egna naturumet

Naturum Vattenriket skall:

- fungera som porten till Vattenriket och locka besökare till vidare upplevelser och utflykter ut i Vattenriket
- också fungera som ett *Biosfärcenter*, en mötesplats för aktörer och aktiviteter med koppling till Biosfärområde Kristianstads Vattenrike
 - med utomhuspedagogik i fokus vara ett komplement till skolornas undervisning
 - fungera som en resurs för turistiska aktörer och andra som vill dra nytta av Vattenriket i sitt arbete
 - erbjuda ett varierat programutbud för besökare i alla åldrar
 - erbjuda visningar, föredrag och uthyrning av möteslokal i naturum

Övergripande visioner för naturum Vattenriket

- Vi skall arbeta för en hög nivå av medvetande *om naturum Vattenriket* lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.
- Vi skall arbeta för att bibehålla ett högt besöksantal och nöjda besökare. För att besökare skall fortsätta att besöka naturum krävs både att utställningen förnyas, att caféet fungerar väl samt att naturum har ett bra utbud i form av visningar, föredrag, pedagogisk verksamhet och programutbud.
- Vi skall fungera som Vattenrikets ansikte utåt, men också som ett redskap inåt i organisationen, så att alla som arbetar i eller med Vattenriket ser naturum som det självklara stället att förlägga sitt möte, sin presskonferens eller motsvarande
- Vårt program skall vara varierat och skall göras tillsammans med övriga medarbetare på Biosfärkontoret. Programmet skall spegla såväl arbetet i Biosfärområdet som årstiderna.
- Vi skall vara ledande och fungera som en inspiration för andra verksamheter i Sverige inom såväl information, som naturvägledning och utomhuspedagogik. Detta säkerställs genom att personalen arbetar nära kompetensorgan som Centrum för Naturvägledning, Högskolan Kristianstad och naturskoleföreningen.

- Forskning är en viktig del i arbetet med Vattenriket. Naturum skall vara en resurs i detta arbete.

2.Mål

2.1.Mål 2012

Här beskriver ni kort i punktform vilka mål ni har för det egna naturumet under det kommande året.

Konkreta mål för naturum Vattenriket år 2012

- att erbjuda lokala aktörer och allmänhet en spännande plats, mitt i Vattenriket, mitt i Kristianstad
- att erbjuda ett intressant och omväxlande programutbud utifrån minst sex olika teman under året
- att vara en resurs i Kristianstad vid de stora evenemang som förläggs till staden
- att fortsätta utveckla såväl familjeaktiviteter som naturvägledning, tex genom att ta fram ett nytt Uteklassrum, ta fram material till "skattjakt" för barnfamiljer, utveckla guidning längs den nya "Tivolirundan", få till stånd tipsrundor och utveckla nya sätt att guida med IT som stöd, tex med hjälp av Ipad för naturvägledaren
- att genomföra det mycket uppskattade Biosfärläggret för barn i årskurs 3-6 sommaren 2012
- att inleda samarbete med gymnasielinjer (främst Turistutbildningen) samt Högskolan Kristianstad kring praktik
- att arbeta med "Vandringar i Vattenriket" tillsammans med intresserad allmänhet för att så småningom kunna göra en bok om Vandringar i Vattenriket
- att arbeta med projektet Birds on-line i Vattenriket så att flera spektakulära fågelarter (fiskgjuse, pilgrimsfalk och kungsfiskare) kan filmas med webbkameror under häckning och visas på naturum
- att genomföra den årliga forskarkonferensen BIOSFÄR 2012 tillsammans med Högskolan Kristianstad

2.2.Mål 2013-2016

Här beskriver ni kort i punktform vilka mål ni har för det egna naturumet under de kommande 5 åren. Målen ska vara uppföljningsbara.

- Årligen genomförs minst fem olika temamånader,
- Årligen skall ett annat tema, tex det av FN utsedda året, genomsyra programverksamheten.
- Årligen byta den tillfälliga utställningen vid minst 5 tillfällen
- Naturum skall samarbeta nära med Centrum för Naturvägledning för att säkerställa att naturvägledningen vid naturum håller hög kvalitet.
- Naturum skall ha ett särskilt fokus mot utomhuspedagogik i samarbete med Kristianstads Naturskola och Högskolan Kristianstad och erbjuda årliga seminarier i ämnet för verksamma pedagoger
- På naturum skall årligen ett Biosfärläger för ungdomar genomföras
- Forskning är en viktig del i arbetet med Biosfärområdet. Naturum skall vara en resurs i detta arbete och skall årligen erbjuda exjobbsmöjlighet och eller praktikmöjlighet till minst två studenter på högskolenivå.
- En årlig forskarkonferens skall erbjudas tillsammans med Högskolan Kristianstad
- Naturum skall vara en nod i arbetet med ekoturism i området och skall årligen ordna minst en träff för ekoturistentreprenörer
- Arbeta för en hög nivå av medvetande om naturum lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Om fem år ska 50% av alla som besöker staden Kristianstad känna till att naturum finns. Detta kan utvärderas i samarbete med Högskolan.

2.3. Målgrupper enligt Naturvårdsverkets nationella riktlinjer

”Huvudsaklig målgrupp för naturumverksamheten är den breda allmänheten i alla åldrar utan speciella förkunskaper. En viktig målgrupp är skolans lärare och elever. Även andra än svenskspråkiga besökare ska genom lämplig översättning kunna ta del av innehållet i naturum. Lokaler, verksamhet och information ska så långt möjligt vara tillgängliga också för personer med funktionshinder.”

2.4. Målgrupper för det egna naturumet

Naturum Vattenriket invigdes 27 november 2010 och lockade under sitt första år 160 000 besökare. Under sommaren initierades en större besöksstudie som skall sammanställas av Resurs Ab i slutet av året. Preliminära resultat visar att ungefär hälften av sommarbesökarna kom från Kristianstad eller Skåne, den andra hälften var tillresta turister, fram för allt personer som var på besök i Kristianstad hos släkt eller vänner. Naturum skall vara en resurs för många olika målgrupper och de olika delarna av året innebär olika fokus. Vi måste fokusera på många olika målgrupper samtidigt, de är alla lika viktiga för att bilda den helhet som naturum skall vara och stå för.

- Allmänhet, föreningar, företag, pedagogisk verksamhet från Kristianstad
- Högskole- och universitetsstudenter från tex Kristianstad och Lund

- Turister från sydväst Skåne och Danmark, längs järnvägslinjen, som lätt kan ta sig till "staden mitt i naturen" och naturum Vattenriket
- Internationella nätverk som mab eller europarc som når ut till deltagare runt om i Europa
- Bussbolag

3. Analys av risker/möjligheter

Här redovisas de risker och möjligheter som kan påverka planeringen. Analyser och omvärldsfaktorer, hur ni förbereder er på förändringar.

3.1. Nuläge

- Naturum och cafeet har fortfarande inte ett påskrivet hyreskontrakt och gränsdragningslista
- Utställningen är slutbesiktigad, men brister ej åtgärdade. (Utställningen är utförd som en del i arkitektbyrån Whites totalansvar, men där en utställningsproducent anlätades för att utföra uppdraget. Slutbesiktningen av utställningen genomfördes först under hösten 2011 och en diger lista med saker att åtgärda har förmedlats till White med uppdraget att åtgärda bristerna inom 2 månader. Tyvärr har inte en enda av dessa åtgärder blivit utförda i skrivande stund.)
- Tillgängligheten på naturum är fortfarande inte tillgodosedd. (Under året som gått har många diskussioner förts med kommunens tekniska förvaltning om förbättringar av säkerhet och tillgänglighet. I slutet av sommaren lät vi en tillgänglighetskonsult titta på tillgängligheten. Detta resulterade i en rapport som nu ställts till tekniska förvaltningen för synpunkter. Flera saker behöver åtgärdas. Inte minst hissen upp till tredje våningen som kommunen är i diskussion med arkitektfirman om sedan ett år tillbaka)
- Fortsatt bidrag från Naturvårdsverket behövs. (Personalantalet på naturum var inte dimensionerat för denna enorma publiksuccé som naturum Vattenriket har blivit varför kommunen har fått anställa ytterligare personal, en naturpedagog och en administratör. Det oväntat, positivt stora intresset för naturum har dock fört med sig en betydligt större kostnad än vad kommunen kalkylerat med. För att även framöver kunna möta det stora intresset för naturum behöver kommunen ett fortsatt ekonomiskt stöd från Naturvårdsverket.)

3.2. Möjligheter

- Diskussioner pågår i dagarna om att få en permanent lösning av café och restaurangfrågan
- Ett större turistprojekt är på planeringsstadiet tillsammans med kommunens turistförvaltning. En ansökan om förstudie till Leader är

inlämnad. Om det projektet går i lås kommer vi att kunna satsa ordentligt för att bli en ekoturistisk destination i Kristianstad.

- Likaså har vi fått positiva signaler kring projektet Birds on-line i Kristianstad, som om det går i lås kommer göra att man kan följa ett antal hotade arter (pilgrimsfalk, kungsfiskare och fiskgjuse) online via häckningskameror.

3.3. Risker

- Utställningen. Vi ser framför oss risken till en långdragen historia kring bristerna i utställningen. Framförallt är det akvariet som oroar oss. Här behövs hela inredningen åtgärdas, den är inte byggd på ett sätt som varaktigt kommer att klara miljön under vatten. White måste ta sitt ansvar (det är 5 års garanti på utställningen) och åtgärda bristerna, men har hittills inte visat på några konkreta resultat, tyvärr.
- Tillgängligheten på naturum verkar också bli en segdragen process. Vi har under så många år arbetat för att vara ett föredöme för tillgänglighet att det känns trist att inte naturum också skall kunna vara en del i detta föredöme. Det riskerar att ge badwill åt hela naturum om inte hissen till tredje plan kommer till stånd inom kort.
- Som tidigare nämnts är det av största vikt att Naturvårdsverkets bidrag till driften under naturums uppbyggnadsfas även fortsätter under kommande tre års period. Utan detta bidrag, som utgör ca 10% av den totala kostnaden för kommunen, måste verksamheten radikalt förändras, tex utifrån öppettider, möjligheten att ta inträde måste ses över osv.

4. Naturums verksamhet

Under denna punkt presenteras innehållet i kommande års verksamhet, eventuella teman, programverksamhet och tillfälliga utställningar.

4.1. Övergripande planering för nästa år

Årskalendarium inför nästa år

Naturum Vattenriket har under 2012 följande öppettider för allmänheten

Jan, feb, mars:	Tisdagar- söndagar 11.00-17.00 (stängt måndagar)
April, maj:	Måndagar- söndagar 11.00-17.00 (öppet alla dagar)
Juni, juli:	Måndagar- söndagar 10.00-17.00 (förlängt öppethållande sommartid)
Aug, sept, okt:	Måndagar- söndagar 11.00-17.00 (öppet alla dagar)
Nov, dec:	Tisdagar- söndagar 11.00-17.00 (stängt måndagar)

Naturum är helt stängt: Midsommarafton, Midsommardagen, Julafton, Juldagen, Nyårsafton och Nyårsdagen, samt måndagarna från 1 november till siste mars. Detta betyder att naturum är öppet för allmänheten och bokade grupper under 340 av årets dagar.

Utöver detta är naturum öppet under förmiddagarna mellan 8.00 och 11.00 för bokade skolklasser och konferensgäster. Naturum Vattenriket tar också emot bokade grupper för möten, visningar och föredrag kvällstid.

Naturum erbjuder pedagoger spännande, inspirerande och utvecklande aktiviteter för barn och elever i alla skolformer, från förskola till högskola. Naturum fortsätter att utveckla den pedagogiska verksamheten genom att bland annat prioritera barngrupper och klasser som efterfrågar återkommande naturumbesök. För att öka lärarnas och elevernas behållning av besöken, skräddarsys besökens struktur och innehåll utifrån skolans/förskolans aktuella mål och arbetsområden.

4.2. Teman

Naturum Vattenriket bygger programverksamheten på teman som skall spegla såväl arbetet i Biosfärområdet som årstiderna i Vattenriket. Varje år skall naturum ha minst sex tema, tex *Örnar* eller *Vattenstaden Kristianstad*. Tillfälliga utställningar byts samtidigt som nytt tema inleds. Utöver dessa temaveckor/månader genomsyras hela året av det gemensamma tema som naturumen har bestämt. Under 2012 är det *Vatten*, som ju passar mycket bra för vår verksamhet!

Teman för 2012 är

ÖRNVECKOR (januari- februari)

TRANVECKOR (mars-april)

VATTENSTADEN KRISTIANSTAD (tätortsnära natur) (april-maj)

TORRAST I VATTENRIKET (sandiga markerna) (maj-juni)

FRÅN KÄLLAN TILL HAVET (augusti-september)

KLIMATVECKOR (september-oktober)

FORSKARVECKOR (november-december)

4.3. Programverksamhet

Programverksamheten knyts till de teman som beskrivits ovan. Varje tema omfattar ett stort antal programpunkter med allt från lunchföredrag till familjeaktiviteter och i de fall det är applicerbart också exkursioner. Utöver detta program erbjuder vi en daglig visning alla veckans dagar. Hittills har det varit bra uppslutning på aktiviteterna som erbjuds vinter, vår och höst, men

svårt att locka turister till programsatta aktiviteter under sommaren. Vi kommer därför under sommaren 2012 istället satsa på aktiviteter och upplevelser för tillresta turister som genomförs självständigt och dagligen, tex skattjakt, fotosafari med uppdrag, tipsrunda osv.

Naturums program kommer ut 2-3 gånger /år och sprids såväl via tryckta program (upplaga 10 000 ex/program) som via hemsida, blogg och facebook. Programmet för våren 2012 går till tryck 15 dec och läggs upp på Projektplace så snart som det är klart.

4.4. Tillfälliga utställningar

I naturum Vattenriket finns en hörna med plats för tillfälliga utställningar . Vi byter utställning när vi byter tema, dvs 7 gånger under 2012. De teman utställningen kommer att ha är:

Örnar

Tranor

Vattenstaden Kristianstad

Åhus, torrast i Vattenriket

Från källan till havet

Klimatarbetet i Kristianstad

Forskning i Vattenriket

Mellan utställningarna, tex under sommaren, hänger vi upp vår stora världskarta med nålar. I skrivande stund har personer från 108 länder satt sin nål i kartan!

4.5. Kommunikationsinsatser

Vi arbetar i ett brett perspektiv med kommunikationsinsatser. Det är inte bara från naturum kommunikationen om naturum Vattenriket görs, utan från Biosfärkontoret som helhet och inte minst från andra förvaltningar i Kristianstads kommun. Under 2012 riktar vi fokus särskilt mot Sydväst Skåne och läsarna i Sydsvenskan, samt mot Danmark.

Vi kommer under 2012 att arbeta med kommunikation i form av tex

- Reportage i tidningar och tidskrifter
- Foldrar, rivkartor och böcker
- Vattenrikets hemsida och nyhetsblogg
- Facebook

Vi avser också att intensifiera arbetet med kommunens övriga informatörer för att se hur vi på bästa sätt kan marknadsföra Vattenriket i samband med olika evenemang och mässor.

Annonsering sker i några utvalda media: STFs vandrarhemsguide, Kartguiden över Kristianstad samt Skåne, Sydsvenska Dagbladets söndagsbilaga med utflyktsmål, samt vid större evenemang i Kristianstadsbladet.

Genom att regelbundet rapportera in programpunkter till kommunens evenemangskalender samt till tidningar och radior får vi också ett bra genomslag för naturums program gratis.

5. Personal

Den personal som finns på naturum Vattenriket under 2012 är:

- Naturumföreståndare (100%) Karin Magntorn
- Naturvägledare (100%) Josefin Svensson
- Naturpedagog (100%) Sam Peterson
- Naturumvaktmästare (100%) Magnus Larsson
- Adminstratör (100%) Brita Nilsson
- Marknadsföring (50%) Ebba Trolle
- Timanställda som används vid helger och kvällar samt semestrar

I tabellen nedan är siffror beräknade på att 5,5 personal arbetar samtidigt under vardagar med sina respektive arbetsuppgifter i yttre respektive inre verksamhet samt att 2 personal bemannar naturum under helg (endast yttre verksamhet). Siffrorna är översiktliga och baseras på ett grundschema. Under sommarmånaderna juni, juli och augusti går timanställda in som extra sommarpersonal.

Eftersom naturum öppnades den 27 nov 2010 så utgörs siffrorna av de besökare som har varit på naturum sedan öppningen, dvs från 27 nov 2010 till 27 nov 2011.

Månad	Öppet dagar	Öppet timmar	Bemanning Dagar	Bemanning timmar	Antal besök
	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal
Januari	25	150	126	1009	10698
Februari	25	150	123	974	11127
Mars	27	162	130	977	11828
April	30	180	126	991	15799
Maj	31	186	130	1023	16953
Juni	29	203	112	860	13552
Juli	31	217	117	851	22059
Augusti	31	186	110	850	16477
September	30	180	130	977	10951
Oktober	31	186	130	977	8921
November	26	156	119	977	11681
December	25	150	105	794	9092
Summa	341	2106	1458	11260	159138

6. Kompetensutveckling av personal

6.1. Nästa år

- *Naturumträff regional, 3 personal*
- *Naturumträff nationell, som hålls på naturum Vattenriket, all personal*
- *Två exkursioner per termin med övrig personal vid Biosfärkontoret till Vattenrikets besöksplatser, för all personal*
- *Studiebesök till Kullabergs naturum, all personal*
- *Studieresa till Biosfärområde Vänerskärgrården, 2 personal*
- *Deltagande i CNVs utbildning, 2 personal*
- *Deltagande i Naturskoleföreningens årsträff, 2 personal*
- *Grafisk design utbildning, 1 personal*
- *Projektledningskurs, 1 personal*

6.2. Nästföljande fyraårsperiod (2013-2016)

- *Vi avser att årligen delta i de regionala samt nationella naturumträffar*
- *Vi avser också att årligen delta i någon eller några av CNVs utbildningar eller motsvarande*
- *Årligen skall minst ett annat naturum besökas av all personal*

7. Plan för förnyelse av fast utställning

7.1. Nästa år

Nästa år

- Vi har en åtgärdslista för brister och fel i utställningen. Det har varit trassligt att utreda vad som är garantiåtagande eller ej. Under 2012 måste dessa problem vara lösta.
- Text och bildmaterialet i delar av utställningen (skyltarna) skall göras om och kompletteras med engelska texter.
- En plan för ny Opteryxfilm skall tas fram
- En plan för akvariets framtid skall tas fram

7.2. Nästföljande fyraårsperiod

- Hitta finansiering för- och arbeta med- att göra en ny film till Opteryx
- De delar av utställningen som inte byts under 2012 till nya skyltar med engelska texter skall successivt bytas ut
- Ljudfiler skall tas fram på svenska och engelska till utställningen

7.3. Budget och finansiering för förnyelse av fast utställning

Under 2012 finns det i budget 85 000 till utställningen. Detta skall täcka allt från serviceavtal på Opteryx till underhåll av utställningen inklusive akvariet, även tillfälliga utställningen. Även bytet av vissa utställningsskyltar (se ovan) skall täckas av denna summa.

Större åtgärder för att förnya utställningen, tex en ny film till Opteryx, kräver en ökad budgetram eller projektmedel från kommunen, eller annan finansiär.

7.4. Förankring

När utställningen behöver förnyas eller renoveras kommer förankras det med Biosfärkontorets chef och infoansvarig och arbetas in i naturums investeringsbudget för kommande år.

8. Fastighet / lokaler

8.1. Nästa år

Vi hoppas att det hyreskontrakt som nu finns som ett förslag blir färdigutarbetat och påskrivet så att många av de oklarheter vi ser idag försvinner.

Bortsett från detta är ett bekymmer den uteblivna hissen till tredje våningen som minskar naturums tillgänglighet för rullstolsburna. I övrigt har vi under 2011 hittat fungerande rutiner för felanmälningar av alla saker som ännu inte fungerar och C4 Teknik har under året också hittat ett arbetssätt som fungerar.

8.2. Nästföljande fyraårsperiod (2013-2016)

I ett längre perspektiv är det bristen på toaletter som är ett problem. På naturum finns 3 toaletter för besökarna, något som naturligtvis skapar irritation när köerna ringlar långa. För att avlasta naturum och bidra till en bättre upplevelse för alla tillresta bussturister mfl bör ett toaletthus byggas vid parkeringen.

9. Annan utveckling

9.1. Nästa år

Ett projekt vi sökt medel för är **Birds – online i Kristianstads Vattenrike**

Projektet handlar såväl om att initiera och genomföra *Häckningsbefrämjande åtgärder för fiskgjuse, pilgrimsfalk och kungsfiskare* samt att dokumentera dessa arters häckningar med online- webbkameror som skall sändas ut på internet och visas på naturum. Vi har fått klartecken på första delprojektet, att bygga om holken för de häckande pilgrimsfalkarna och installera webbkamera som sedan kan sända bilder ut på internet och till naturum. I samband med det ordnar vi också guidningar där man kan titta på falkarna nedifrån och på sin ipad eller telefon titta på bilderna inifrån holken.

Om resterande medel erhålls kommer vi på samma sätt också att arbeta med häckningsbefrämjande åtgärder för kungsfiskare (bo-bank vid naturumsjön) och fiskgjuse (ny plattform med webbkamera i Hammarsjön) och visa deras förehavande online.

Under 2012 kommer naturpedagogen att arbeta för att ta fram ett **Uteklassrum vid naturum**, dvs ett arbetsmaterial som lärare självständigt kan använda för att utforska naturums närområde.

Ett annat projekt vi kommer att arbeta med är **”Vandringar i Vattenriket”**. Vi avser att tillsammans med kommuninvånarna ta fram ett antal fina vandringar på ca 10 km som författaren Karin Hoffmann sedan sammanställer och låter publicera i en bok ”Rundvandringar i Vattenriket”. Projektet kommer att ledas av naturumföreståndare, men med hjälp av övrig personal på naturum och kolleger på Biosfärkontoret.

Vi kommer också tillsammans med Biosfärkontoret att undersöka hur projektet **”Biosfärambassadör”** skulle kunna användas i Vattenriket. Flera andra biosfärområden arbetar med detta koncept. En beskrivning och förstudie måste göras för att kanske under hösten 2012 börja utbildningarna av Biosfärambassadörer.

Tillsammans med Kommunledningskontorets avdelning för kommunikation och tillväxt ansöker vi just nu om ett Leaderprojekt för att skapa en **ekoturistisk destination i Vattenriket**. Vi väntar besked på anslag till förstudien i dagarna.

Under kommande år kommer vårt fokus vara att få människor att inte bara komma till naturum, utan också ge sig av därifrån... ut i Vattenriket. Vi har lagt ner mycket tid under året på att lansera Linnérundan på nytt, med bättre skyltning, ljudfiler osv. Nu kommer vi att ta steget vidare genom en ny **mobilapp** till androidtelefoner i första hand. Genom appen knyter vi samman information om naturum och om närområdet.

Slutligen kommer åtminstone en eller möjligen två böcker att behöva omarbetas och nytryckas. Den ena är **Utflyktsguide** till besöksplatser som kommer att genomgå en omarbetning innan nytryck. Den andra är den stora Vattenrikeboken.

9.2. Nästföljande fyraårsperiod (2013-2016)

Vi undersöker möjligheterna att arbeta vidare med:

- Spång och gömsle i anslutning till naturumsjön

10. Uppföljning

10.1. Nästa års besökarundersökningar

Under 2012 fokuserar vi på att fortsätta följa de turistiska effekterna av naturum eftersom vi kommer att jobba med att utveckla ekoturismen tillsammans med KLK kommunikation och tillväxt.

10.2. Naturumstatistik kommer att rapporteras enligt Naturvårdsverkets krav

11. Budget för naturum

Denna budget förutsätter ett fortsatt stöd av Naturvårdsverket enligt tidigare avtal.

Intäkter	Budget (verksamhets- plan)	Faktiskt utfall (verksamhets- berättelse)
Från Naturvårdsverket (Fördelningsprotokollet § 7. Bemanning och drift av naturum)	930 000	
Från Länsstyrelsen, andra anslag än ovanstående		
Från annan finansör (icke-statlig huvudman, sponsor eller liknande), från Kristianstads kommun	9 839 000	
Intäkter från försäljning av varor och tjänster vid naturum	100 000	
Summa intäkter	10 869 000	0

Kostnader	Budget (verksamhets- plan)	Faktiskt utfall (verksamhets- berättelse)
Personal		
Personal, anges som lön + lönekostnadspåslag (LKP)	3 158 000	
OH-kostnad	252 000	
Delsumma personalkostnader	3 410 000	0
Lokaler (ej investeringar i fastighet)		
Fastighetsdrift (el, värme, vatten, sopor, reparation och underhåll)		
Lokalhyra	7 139 000	
Delsumma fastighet	7 139 000	
Verksamhet och utställning (ej investeringar)		
Verksamheten (program, föredrag, köpta tjänster för detta, programtryckning, marknadsföring, evenemang av olika slag)	235 000	
Fasta utställningen (skötsel, underhåll, revidering, renovering och komplettering)	70 000	
Tillfälliga utställningar (produktion, köpta tjänster, skötsel och underhåll)	15 000	
Delsumma verksamhet och utställning	320 000	0
Summa kostnader	10 869 000	0

Resultat (intäkter minus kostnader)	0	0
--	----------	----------

12. Fastställande av verksamhetsplan

Denna verksamhetsplan har fastställts av huvudman för naturum Vattenriket, Kristianstads kommun.

Vid framtagandet har föreståndare Karin Magntorn deltagit. Övriga medarbetare vid naturum Vattenriket har också bidragit till vpn.

Underskrift

Ort / Datum

Ort / Datum

Huvudmannens kontaktperson
Per Arvidsson
chef för avd för Strategi&utveckling
vid Kommunledningskontoret,
Kristianstads kommun

Naturumföreståndare
Karin Magntorn